

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
PHILIPPE LÉGER

fremsat den 15. januar 2004¹

1. I denne sag har Oberster Gerichtshof (Østrig) anmodet Domstolen om at præcisere anvendelsesområdet for artikel 5, nr. 3, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager².

følge af gennemførelsen af optionsforretninger vedrørende dele af hans formue, som han på et tidligere tidspunkt havde placeret i en anden kontraherende stat end sin bopælsstat.

I — Retsforskrifter

2. Nærmere bestemt ønsker den forelæggende ret oplyst, om begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i denne artikel kan omfatte det sted, hvor skadelidte har bopæl, hvor »midtpunktet for hans formue« befinder sig, således at skadelidte har ret til at anlægge erstatningsøgsmål ved retten på dette sted. Spørgsmålet er blevet rejst i forbindelse med en sag om erstatning for økonomisk tab lidt af en privatperson som

3. Bruxelles-konventionens artikel 2, stk. 1, fastsætter princippet om, at »personer, der har bopæl på en kontraherende stats område, skal [...] sagsøges ved retterne i denne stat«.

4. Ud over denne generelle kompetenceregel indeholder Bruxelles-konventionen et antal fakultative specielle kompetenceregler, som gør det muligt for sagsøgeren at anlægge søgsmål ved retterne i andre stater end den, hvori sagsøgte har bopæl.

1 — Originalsprog: fransk.

2 — EFT 1978 L 304, s. 17. Som ændret ved konventionen af 9.10.1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse, EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77, ved konventionen af 25.10.1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse, EFT L 388, s. 1, ved konventionen af 26.5.1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse, EFT L 285, s. 1, og ved konventionen af 29.11.1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse, EFT 1997 C 15, s. 1, herefter »Bruxelles-konventionen«. En konsolideret version af konventionen, som ændret ved disse fire tiltrædelseskonventioner, er offentliggjort i EFT 1998 C 27, s. 1.

5. Blandt disse specielle kompetenceregler findes Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, som bestemmer, at i sager om erstatning uden for kontrakt kan der anlægges sag mod sagsøgte ved retten på »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«.

6. Det følger af retspraksis, at er det sted, hvor den handling, der kan medføre et ansvar uden for kontraktforhold, og det sted, hvor denne handling har forårsaget en skade, ikke identiske, skal udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået« i Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3's forstand, forstås således, at det både omfatter det sted, hvor skaden er indtrådt, og det sted, hvor den skadegørende handling er foretaget, således at en person efter sagsøgerens valg kan sagsøges enten ved retten på det ene eller det andet af disse steder³.

II — Faktiske omstændigheder og tvisten i hovedsagen

7. Rudolf Kronhofer, der har bopæl i Østrig, har ved en østrigsk ret anlagt erstatnings-søgsmaal mod flere personer, der er bosiddende i Tyskland, i kraft af deres stilling dels

som direktører for eller som investeringsrådgivere i selskabet Protectas Vermögensverwaltungs GmbH (herefter »Protectas«), som ligeledes har hjemsted i Tyskland.

8. Rudolf Kronhofer har nedlagt påstand om erstatning for det økonomiske tab, han hævder at have lidt som følge af de sagsøgtes adfærd, idet de telefonisk overtalte ham til at indgå en aftale om optionsforretninger uden dog at have oplyst ham om risikoen forbundet med en sådan transaktion.

9. I overensstemmelse med denne aftale overførte Rudolf Kronhofer et samlet beløb på 82 500 USD til en investeringskonto hos Protectas i Tyskland, som efterfølgende blev anvendt til at købe yderst spekulative optionsforretninger, såkaldte »call options« på børsen i London. Denne transaktion resulterede i, at en del af det investerede beløb blev tabt.

10. Som erstatning for sit tab har Rudolf Kronhofer ved de østrigske retter nedlagt påstand om betaling af 31 521,26 USD. Til støtte for sin påstand har han gjort gældende, at de østrigske retter er kompetente i medfør af Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, idet det tab, han hævder at have lidt, indtrådte i Østrig på hans bopæl.

3 — Dom af 30.11.1976, sag 21/76, Bier, den såkaldte »Mines de potasse d'Alsace-dom«, Sml. s. 1735, præmis 24 og 25.

11. Førsteinstansretten (Landesgericht Feldkirch) (Østrig) erklærede sig inkompetent under henvisning til, at dette erstatningskrav hviler på en kontrakt, og ikke på en ulovlig handling, således at Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, ikke finder anvendelse og således ikke kan give de østrigske retter kompetence. Denne afgørelse blev appelleret af Rudolf Kronhofer.

12. Appelretten (Oberlandesgericht Innsbruck) (Østrig) erklærede sig ligeledes inkompetent, men af andre grunde end førsteinstansretten. Oberlandesgericht Innsbruck fastslog, at sagsøgerens krav alene hviler på ansvarspådragende handlinger, således at Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, finder anvendelse. Imidlertid fandt retten, at anvendelsen af disse bestemmelser ikke førte til, at den havde kompetence, idet hverken det sted, hvor den skadegørende handling er foretaget, eller det sted, hvor skaden er indtrådt, var Østrig.

13. For så vidt angår det sted, hvor den skadegørende handling er foretaget, fastslog appelretten, at det var det sted, hvor de sagsøgte havde ringet til sagsøgeren fra for at overtale ham til at indgå den aftale, der lå til grund for de omtvistede optionsforretninger, dvs. Tyskland. For så vidt angår det sted, hvor skaden er indtrådt, er dette sted ifølge appelretten ligeledes i Tyskland, på det sted, hvor sagsøgerens investeringskonto blev åbnet, og hvortil han overførte de beløb, som efterfølgende blev investeret, og hvor det omtvistede økonomiske tab havde virk-

ning. I den forbindelse understregede appelretten, at denne vurdering ikke blev ændret af det forhold, at de økonomiske tab, som Rudolf Kronhofer havde lidt, i sidste ende havde en indvirkning på hans samlede formue »i det hele«.

14. Rudolf Kronhofer iværksatte revisionsanke til prøvelse af denne afgørelse ved Oberster Gerichtshof. Denne ret har for det første udtalt, at hvis det i overensstemmelse med Rudolf Kronhofers anbringender lægges til grund, at der aldrig havde eksisteret et kontraktforhold mellem sagens parter, hviler sidstnævntes krav på ansvarspådragende handlinger og ikke på en kontrakt⁴.

15. Det er på dette grundlag, at Oberster Gerichtshof har vurderet spørgsmålet om sin egen kompetence på grundlag af Domstolens praksis vedrørende begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3.

16. For så vidt angår det sted, hvor den skadegørende handling er foretaget, har Oberster Gerichtshof anført, at den skade,

4 — Dette forhold blev bekræftet under retsmødet ved Domstolen. Det forekommer, at kun Rudolf Kronhofer og Protectas var indgået i et kontraktforhold. Rudolf Kronhofer har præciseret, at han ikke har anlagt sag om erstatning i kontraktforhold mod Protectas (i forbindelse med en eventuel oplysnings- eller rådgivningspligt), idet selskabet er gået fallit.

som Rudolf Kronhofer hævder at have lidt, i modsætning til det, han har gjort gældende, ikke udspringer af den transaktion, hvorved han i Østrig besluttede at overføre visse beløb til en investeringskonto i Tyskland, men af den omstændighed, at de pågældende beløb — i modstrid med det, der blev oplyst for ham telefonisk — blev investeret af det tyske investeringsselskab i risikable optioner, som påførte Rudolf Kronhofer et økonomisk tab.

17. Hvad angår det sted, hvor skaden er indtrådt, hælder Oberster Gerichtshof til den opfattelse, at Domstolens praksis på dette område vedrørende sondringen mellem den oprindelige skade og den sekundære skade ikke kan overføres på nærværende sag⁵. Den særegenhed ved den foreliggende sag, som Rudolf Kronhofer har gjort gældende, er, at tabet af en del af hans formue, som befinder sig i en anden kontraherende stat end dén, hvori han har sin bopæl, samtidigt og i samme omfang påvirkede hele hans formue, således at der er tale om identisk og samtidig skade og ikke om sekundær eller efterfølgende skade.

18. I lyset af disse omstændigheder spørger den forelæggende ret, om der som udgangspunkt med henblik på fastsættelsen af det sted, hvor skaden er indtrådt, kan tages

hensyn til det sted, hvor »midtpunktet for formuen« ifølge Rudolf Kronhofer befinder sig, og som følge heraf det sted, hvor hans bopæl eller sædvanlige opholdssted befinder sig.

III — Det præjudicielle spørgsmål

19. Oberster Gerichtshof har derfor besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal udtrykket »det sted, hvor skadetilføjjelsen er foregået«, som anvendt i artikel 5, nr. 3, i konventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handels-sager, fortolkes således, at det i tilfælde af rent økonomisk skade, der er indtrådt i forbindelse med skadelidtes investering af dele af sin formue, også omfatter det sted, hvor skadelidtes bopæl befinder sig, når investeringen er foretaget i en anden af Fællesskabets medlemsstater?«

IV — Stillingtagen

20. Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, skal

5 — Den forelæggende ret har henvist til dom af 11.1.1990, sag C-220/88, Dumez France og Tracoba, Sml. I, s. 49, af 7.3.1995, sag C-68/93, Shevill m.fl., Sml. I, s. 415, og af 19.9.1995, sag C-364/93, Marinari, Sml. I, s. 2719.

fortolkes således, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjeisen er foregået«, kan omfatte sagsøgerens bopæl, hvor »midtpunktet for hans formue« befinder sig, fordi han har lidt økonomisk skade, som påvirker hele hans formue, som følge af et tab af en del af sin formue, som er indtrådt og lidt i en anden kontraherende stat.

21. Jeg mener, at dette spørgsmål skal besvares benægtende. Et krav, som udelukkende henhører under området for »sager om erstatning uden for kontrakt« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3⁶, kan ikke på dette grundlag alene anlægges ved retterne på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl.

22. Min vurdering tager udgangspunkt i tre rækker af argumenter vedrørende for det første Bruxelles-konventionens generelle opbygning, for det andet hensynet til en ordnet retspleje og til tilrettelæggelsen af retssagen og for det tredje behovet for at foretage en sikker og forudsigelig tildeling af kompetence.

6 — I denne forbindelse er omstændighederne i tvisten i hovedsagen væsentligt enklere end de omstændigheder, som Domstolen tog stilling til i dom af 27.9.1988, sag 189/87, Kalfelis, Sml. s. 5565, hvor det drejede sig om et erstatningskrav, der dels henhørte under området for »sager i kontraktforhold«, dels »sager om erstatning uden for kontrakt«. Domstolen fastslog, at i et sådant tilfælde har en ret, der i henhold til artikel 5, nr. 3, har kompetence til at påkende den del af et krav, der støttes på reglerne om erstatning uden for kontrakt, ikke kompetence til at påkende andre dele af samme krav, der støttes på andre regler.

23. Hvad for det første angår Bruxelles-konventionens generelle opbygning skal det understreges, at den kompetenceordning, som konventionen indfører, hviler på princippet om, at det er retterne i den kontraherende stat, hvor sagsøgte har bopæl, der har kompetencen (konventionens artikel 2, stk. 1).

24. Som Domstolen fastslog i Dumez France og Tracoba-dommen, »fremgår [det] i øvrigt af konventionen, at retterne på sagsøgers bopæl ikke anerkendes som værning, jf. artikel 3, stk. 2, hvorefter nationale bestemmelser, der hjemler dette værning, er uden retsvirkning i forhold til en sagsøgt med bopæl på en kontraherende stats område«⁷.

25. Det er således kun rent undtagelsesvis, og under visse særlige omstændigheder, at Bruxelles-konventionen udtrykkeligt — i artikel 14 såvel som artikel 5, nr. 2, og artikel 8, nr. 2 — tillægger retterne i den kontraherende stat, hvori sagsøgeren har bopæl, kompetencen, dvs. kompetence som forum actoris. Disse særlige ordninger er blevet indført med henblik på at sikre en passende beskyttelse af forbrugeren eller forsikringstageren som den part i kontrakten, der må antages at være økonomisk set svagere og retligt set mindre erfaren end den erhvervsdrivende medkontrahent, såvel

7 — Præmis 16.

som til beskyttelse af den underholdsberetigede⁸.

26. Ud over disse tilfælde, der er udtrykkeligt opregnet i Bruxelles-konventionen, har den kontraherende stats retter på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl, som hovedregel ikke kompetence, navnlig ikke på grundlag af konventionens artikel 5, nr. 3⁹.

27. Det er alene som undtagelse til hovedreglen, hvorefter retterne i den kontraherende stat, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetence, at Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 2, fastsætter et vist antal specielle kompetenceregler, hvor valget tilkommer sagsøgeren. Blandt disse former for specielle kompetenceregler findes den regel, der er indeholdt i konventionens artikel 5, nr. 3.

28. Derfor skal denne bestemmelse fortolkes strengt¹⁰, »idet der i modsat fald vil være risiko for, at det almindelige princip i konventionens artikel 2, stk. 1, om, at retterne i den kontraherende stat, hvor

sagsøgte har bopæl, har kompetencen, mister sin betydning, og for, at man i andre tilfælde end dem, der udtrykkeligt er fastsat, når frem til at anerkende en kompetence for retterne på sagsøgerens bopæl, hvilket konventionen klart taler imod [...]«¹¹. Som nævnt ovenfor skal en sådan fortolkning af Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, tage udgangspunkt i retsplejehensyn og i hensynet til tilrettelæggelsen af retssagen.

29. Hvad for det andet angår retsplejehensyn og hensynet til tilrettelæggelsen af retssagen bemærkes, at de specielle kompetenceregler, der er fastsat i Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 2, herunder artikel 5, nr. 3, »støttes på, at der foreligger en særlig snæver sammenhæng mellem tvisten og andre domstole end domstolene i det land, hvor sagsøgte har bopæl, og at denne sammenhæng begrundes, at de førstnævnte domstole tillægges kompetencen af retsplejehensyn og af hensyn til tilrettelæggelsen af retssagen«¹².

30. Som nævnt fastslog Domstolen i Mines de potasse d'Alsace-dommen, at i det tilfælde, hvor det sted, hvor den handling, der

8 — Jf. vedrørende forbrugere bl.a. dom af 11.7.2002, sag C-96/00, Gabriel, Sml. I, s. 6367, præmis 39.

9 — Jf. bl.a. i denne retning Dumez France og Tracoba-dommen, præmis 19, og Marinari-dommen, præmis 13, samt dom af 27.10.1998, sag C-51/97, Réunion européenne m.fl., Sml. I, s. 6511, præmis 29.

10 — Jf. i denne retning Kalfelis-dommen, præmis 19.

11 — Jf. i denne retning Marinari-dommen, præmis 13, og dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 29.

12 — Jf. Dumez France og Tracoba-dommen, præmis 17. Jf. ligeledes Mines de potasse d'Alsace-dommen, præmis 10 og 11, dommen i sagen Schevill m.fl., præmis 19, Marinari-dommen, præmis 10, og dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 27.

kan medføre et ansvar uden for kontraktforhold, og det sted, hvor denne handling har forårsaget en skade, ikke er identiske, kan »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i den forstand, hvori begrebet er anvendt i Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, være både det ene og det andet af disse steder¹³.

31. Denne retspraksis er netop begrundet i retsplejehensyn og i hensynet til tilrettelæggelsen af retssagen.

32. Domstolen fastslog nemlig, at statuering af et ansvar uden for kontraktforhold kun kan komme på tale, såfremt der kan påvises årsagsforbindelse mellem skaden og den handling, hvori denne skade har sin årsag¹⁴. Domstolen fastslog på dette grundlag, i betragtning af den snævre sammenhæng mellem de faktorer, hvoraf enhver ansvars-pådragende adfærd består, at et af de to nævnte tilknytningspunkter, nemlig det sted, hvor den skadegørende handling er foretaget, og det sted, hvor skaden er indtrådt, ikke kan vælges frem for det andet, da de hver især efter omstændighederne kan være af særlig praktisk betydning med henblik på beviset og på tilrettelæggelsen af retssagen¹⁵.

33. Det var alene af disse grunde, at Domstolen fastslog, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, skal forstås således, at sagsøgeren efter eget valg kan anlægge sag enten på det sted, hvor skaden er indtrådt, eller på stedet for den skadevoldende begivenhed¹⁶.

34. Domstolen lagde alene behovet for at sikre kompetencen for de retter, som objektivt set er bedst placeret til at vurdere, om ansvarsbetingelserne i det pågældende tilfælde er opfyldt, til grund. Med andre ord havde Domstolen intet ønske om at give skadelidte en jurisdiktionsfordel i forlængelse af Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 2, artikel 8, nr. 2, og artikel 14.

35. Man kan således ikke på grundlag af Mines de potasse d'Alsace-dommen udlede, at kompetencen i sager om erstatning uden for kontrakt er forbeholdt forum actoris, selv om det er muligt, i visse særlige tilfælde, at en eller flere af kompetencebetingelserne, der er præciseret i denne dom, dvs. det sted, hvor den skadegørende handling er foretaget, eller det sted, hvor skaden er indtrådt, i praksis falder sammen med skadelidtes bopæl.

13 — Denne sag angik grænseoverskridende forurening som følge af udledning i Frankrig af affaldssalte i Rhinen, hvorved der blev påført et gartneri i Nederlandene skade.

14 — Præmis 16.

15 — Præmis 17. Skal ses i lyset af præmis 15.

16 — Præmis 19.

36. Marinari-dommen bekræfter tydeligt denne vurdering. I overensstemmelse med disse hensyn til retspleje og tilretteleggelse af retssagen præciserede Domstolen, at begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i den forstand, hvori begrebet er anvendt i Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, »[ikke] [...] [kan] fortolkes udvidende, således at det omfatter ethvert sted, hvor der kan opstå skadevirkninger af et forhold, som allerede har forvoldt en skade, der faktisk er indtrådt et andet sted«¹⁷.

37. Følgelig fastslog Domstolen, at »[u]dtrykket kan derfor ikke fortolkes således, at det omfatter det sted, hvor skadelidte [...] hævder at have lidt et formuetaab som følge af en skade, der oprindelig er indtrådt og lidt af ham i en anden kontraherende stat«¹⁸.

38. For bedre at forstå betydningen af Marinari-dommen vil jeg minde om, at i den sag havde en privatperson, der var bosiddende i Italien, anlagt sag ved en italiensk ret mod Lloyd's Bank, der havde hjemsted i London, og hvis ansatte havde foranlediget, at veksler, som Antonio Marinari havde deponeret hos Lloyd's Bank, blev taget i bevaring under henvisning til, at deres oprindelse var tvivlsom, hvilket medførte, at Antonio Marinari blev anholdt på britisk område. Antonio Marinari nedlagde for det første påstand om betaling af et beløb

svarende til vekslernes værdi, idet han ikke havde fået disse tilbage, og for det andet om erstatning for det tab, han havde lidt som følge af sin tilbageholdelse, en række kontraktbrud samt for den skade, hans om-dømme havde lidt.

39. Som generaladvokat Darmon udtalte i sit forslag til afgørelse i Marinari-sagen, var der tale om en situation, hvor den skadegørende handling (dvs. den adfærd, der bebrejdedes bankens ansatte) og de direkte skadevirkninger (beslaglæggelsen af vekslerne og fængslingen af Antonio Marinari) kunne stedsfæstes til en enkelt stats område (Det Forenede Kongerige), og hvor disse oprindelige skader medførte en formindskelse af skadelidtes formue (økonomisk tab som følge af kontraktbrud) i en anden kontraherende stat (Italien)¹⁹.

40. Der var således ikke tale om den samme situation som den, Domstolen tog stilling til i Mines de potasse d'Alsace-sagen, hvor det sted, hvor den skadegørende handling blev foretaget, befandt sig på en anden stats område end den, hvor det sted, hvor skaden indtrådte, befandt sig, og hvor det således var nødvendigt at åbne mulighed for kompetence med henblik på ikke at udelukke det ene eller det andet af disse tilknytningssteder, der var afgørende med henblik på vurderingen af ansvarsbetingelserne.

17 — Præmis 14 (gentaget i dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 30).

18 — Præmis 15.

19 — Punkt 26 og 27.

41. Med andre ord, i Marinari-sagen var det eneste argument fremsat til støtte for, at de italienske retter skulle antages at have kompetence i stedet for retterne i Det Forenede Kongerige, at skadelidte havde lidt et økonomisk tab i Italien som følge af en skade, som oprindeligt var indtrådt og lidt i Det Forenede Kongerige. Dette tilknytningsmoment blev ikke anset for at være tilstrækkeligt betydningsfuldt til at begrunde de italienske retters kompetence.

42. Denne retspraksis er på linje med dommen i Dumez France og Tracoba-sagen.

43. I Dumez France og Tracoba-sagen var den påståede skade blot en indirekte følge af en skade, som oprindeligt blev lidt af andre juridiske personer, som var direkte skadelidte i forhold til en skade, som var indtrådt på et andet sted end dér, hvor den skadelidte indirekte eller som refleksvirkning efterfølgende led et tab.

44. Vedrørende denne situation fastslog Domstolen, at »udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i konventionens artikel 5, nr. 3[s forstand] [...] skal forstås således, at det kun betegner det sted, hvor den skadegørende handling, der medfører erstatningsansvar uden for kontrakt, direkte

har påført den umiddelbart skadelidte et tab«²⁰. Med andre ord kan denne bestemmelse i Bruxelles-konventionen ikke fortolkes således, at »en sagsøger, som gør gældende, at han har lidt et tab, som påstås at være en følge af den skade, som andre, direkte skadelidte har lidt ved skadetilføjelsen, efter denne bestemmelse er berettiget til at sagsøge skadevolderen ved retten på det sted, hvor sagsøgeren selv har konstateret formuetabet«²¹.

45. I overensstemmelse med det, som Zeki Karan, den østrigske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har gjort gældende, mener jeg, at det, der ifølge Dumez France og Tracoba-dommen såvel som Marinari-dommen gælder for et efterfølgende eller indirekte formuetab, dvs. et tab, der er af accessorisk karakter i forhold til en oprindelig skade, der er indtrådt og lidt direkte af en skadelidt i en anden kontraherende stat, nødvendigvis og så meget desto mere gælder for et formuetab, der er opstået som en følgevirkning, samtidigt og i samme omfang, i en anden kontraherende stat end den, hvor skaden er indtrådt og lidt af nævnte skadelidte.

46. I en sådan situation er der intet, der begrunder, at retterne i en anden kontraherende stat end den, på hvis område den skadegørende handling er foretaget, og den samlede skade er indtrådt, dvs. hvor samtlige ansvarsbetingelser er opfyldt, skulle have kompetence. En ny tildeling af kompetence

20 — Dumez France og Tracoba-dommen, præmis 20.

21 — Præmis 22.

hvilker ikke på noget objektivt behov i relation til beviser eller tilrettelæggelsen af retssagen. At anerkende en sådan kompetence ville udvide sagsøgerens mulighed ud over de særlige omstændigheder, der ligger til grund for tildelingen af denne mulighed.

47. For det tredje vil jeg fremhæve, at behovet for at foretage en sikker og forudselig tildeling af kompetence ifølge Domstolen er et af Bruxelles-konventionens væsentlige formål²².

48. Hvis kompetence således knyttes til sagsøgerens bopæl, hvor »midtpunktet for hans formue« befinder sig, ville det således være klart i strid med dette væsentlige formål.

49. Som Kommissionen med rette har gjort gældende, vil der være risiko for, at udpegningen af kompetente retter ud fra sagsøgerens bopæl eller ud fra det sted, hvor

»midtpunktet for hans formue« befinder sig, vil kunne føre til alvorlige vanskeligheder, for så vidt som sådanne steder, såfremt de er fastslået, ikke nødvendigvis er de samme retligt og faktisk.

50. Det følger heraf, at sådanne kriterier for kompetence heller ikke er i overensstemmelse med det krav om forudsigelighed, som Domstolen har understreget. Dette gælder så meget desto mere, når bopælsstedet eller det sted, hvor »midtpunktet for formuen« befinder sig, under sådanne omstændigheder kan ændres efter sagsøgerens ønske²³. Det kan ikke udelukkes, at en sådan ordning ville opmuntre til forum-shopping, idet den ville give skadelidte mulighed for efter eget valg eller ændring af bopæl eller af »midtpunktet for hans formue« at vælge den kompetente ret.

51. Følgelig bør det præjudicielle spørgsmål besvares med, at Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, skal fortolkes således, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, ikke kan være sagsøgerens bopæl, hvor »midtpunktet for hans formue« befinder sig, og hvor han gør gældende, at han har lidt en økonomisk skade, der berører hans samlede formue, som følge af et tab af en del af sin formue, som er indtrådt og lidt i en anden kontraherende stat.

22 — Jf. i denne retning dom af 4.3.1982, sag 38/81, Effer, Sml. s. 825, præmis 6, af 15.1.1985, sag 241/83, Rösler, Sml. s. 99, præmis 23, af 17.6.1992, sag C-26/91, Handte, Sml. I, s. 3967, præmis 18 og 19, af 13.7.1993, sag C-125/92, Mulox IBC, Sml. I, s. 4075, præmis 11, Marinari-dommen, præmis 19, dom af 3.7.1997, sag C-269/95, Benincasa, Sml. I, s. 3767, præmis 29, og dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 34 og 36.

23 — Jf. i denne retning Dumez France og Tracoba-dommen, præmis 19, såvel som i dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 34.

V — Forslag til afgørelse

52. I lyset af disse betragtninger foreslår jeg Domstolen at besvare det spørgsmål, der er forelagt af Oberster Gerichtshof, på følgende måde:

»Artikel 5, nr. 3, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse, ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse, ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse og ved konventionen af 29. november 1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse, skal fortolkes således, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, ikke kan være sagsøgerens bopæl, hvor »midtpunktet for hans formue« befinder sig, og hvor han gør gældende, at han har lidt økonomisk skade, der berører hans samlede formue, som følge af et tab af en del af sin formue, som er indtrådt og lidt i en anden kontraherende stat.«